

Datum van inontvangstneming : 24/12/2024

Zaak C-799/24

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

20 november 2024

Verwijzende rechter:

Bundesgerichtshof (Duitsland)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

24 oktober 2024

Verweerster en verzoekster tot *Revision*:

Babcock Montajes S.A.

Verzoekster en verweerster in *Revision*:

Kanadevia Inova Steinmüller GmbH

BUNDESGERICHTSHOF

BESLUIT

[omissis]

van

24 oktober 2024

in de zaak

Babcock Montajes S.A., [omissis] Erandio, Biskaje (Spanje),

gedaagde en

verzoekster tot *Revision*,

[omissis]

tegen

Kanadevia Inova Steinmüller GmbH, [omissis] Gummersbach (Duitsland),

verzoekster en

verweerster in *Revision*,

[omissis]

De VII. Zivilsenat (zevende civiele kamer) van het Bundesgerichtshof (hoogste federale rechter in burgerlijke en strafzaken, Duitsland) heeft ter terechtzitting van 24 oktober 2024 [omissis]

als volgt beslist:

- I. De behandeling van de zaak wordt geschorst.
- II. Het Hof van Justitie van de Europese Unie (hierna: „Hof”) wordt krachtens artikel 267, eerste alinea, onder a), VWEU verzocht om een prejudiciële beslissing over de volgende vragen:

1. Moet het begrip „beslissing” in artikel 36, lid 1, van verordening (EU) nr. 1215/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2012 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken (hierna: „Brussel I bis-verordening”) aldus worden uitgelegd dat het gerecht dat op grond van een in artikel 25 Brussel I bis-verordening bedoelde overeenkomst bij uitsluiting bevoegd is (artikel 31, lid 2, Brussel I bis-verordening), een beslissing dient te erkennen waarbij een niet aangewezen gerecht van een lidstaat de internationale bevoegdheid van de gerechten van die lidstaat vaststelt, wanneer het gaat om een beslissing die de instantie niet beëindigt (tussenuitspraak)?

2. Indien de eerste vraag in beginsel bevestigend wordt beantwoord:

Is het voor de erkenning van de tussenuitspraak bovendien van belang of de tussenuitspraak waarbij een eigen internationale bevoegdheid van de gerechten van de lidstaat wordt vastgesteld, bindend is voor het niet-aangewezen gerecht zelf en/of is het van belang of de erkenning van de internationale bevoegdheid in het kader van een rechtsmiddel kan worden herzien?

Motivering:

I.

- 1 Verzoekster, een in Duitsland gevestigde GmbH naar Duits recht, en verweerster, een in Spanje gevestigde S.A. naar Spaans recht, zijn twee in de bouw van krachtcentrales gespecialiseerde ondernemingen. Verzoekster werd door een

Spaanse vennootschap belast met de bouw van een sleutelklare afvalverwerkingsinstallatie te San Sebastian, Spanje.

- 2 Verzoekster heeft met verweerster op 18 september 2017 een overeenkomst gesloten waarbij verweerster zich ertoe heeft verbonden om tegen betaling twee verbrandingsketels van de afvalverwerkingsinstallatie te monteren. Als bevoegde rechter was het gerecht te Keulen aangewezen. Verweerster heeft ten behoeve van verzoekster op grond van een contractuele afspraak een bancaire afroepgarantie gesteld van 10 % van de vergoeding, strekkende tot zekerheid van de nakoming van de overeenkomst.
- 3 Vervolgens hebben de werkzaamheden vertraging opgelopen. Op 8 augustus 2018 hebben partijen bij een ontmoeting in Duitsland een wijzigingsovereenkomst gesloten, volgens welke verweerster een deel van de prestatie niet meer hoefde uit te voeren en de vergoeding werd verlaagd.
- 4 Bij schrijven van 18 februari 2019 heeft verzoekster verweerster aangesproken op meerkosten ten opzichte van de aanvankelijk door verweerster verschuldigde prestaties en haar verzocht om betaling van een nader toegelicht factuurbedrag. Nadat verweerster in haar correspondentie herhaaldelijk had aangegeven dat zij geen grondslag voor de ingediende vorderingen zag, heeft verzoekster uiteindelijk op 28 maart 2019 de bankgarantie ingeroepen. De bank heeft de volledige garantiesom aan verzoekster uitbetaald.
- 5 In reactie op het inroepen van de bankgarantie heeft verweerster in deze zaak op 30 juli 2019 bij de juzgado de primera instancia de Madrid een vordering tegen verzoekster in deze zaak ingesteld. Naast schadevergoeding jegens verzoekster vorderde verweerster daarin betaling van een bedrag gelijk aan de garantiesom, nadat zij van haar kant de aan verzoekster uitbetaalde garantiesom aan de bank had terugbetaald. Ter motivering van haar vordering voerde zij onder meer aan dat vermeende rechten op schadevergoeding van verzoekster niet bestonden.
- 6 Op 8 augustus 2019 heeft verzoekster de onderhavige vordering ingesteld bij het Landgericht Köln (rechter in eerste aanleg Keulen, Duitsland), met het verzoek vast te stellen dat verweerster verplicht was om aan haar alle meerkosten en/of schade te vergoeden die waren ontstaan doordat verweerster de op grond van de overeenkomst van 18 september 2017 aanvankelijk verschuldigde deelprestatie na het sluiten van de overeenkomst van 8 augustus 2018 niet meer had verricht.
- 7 De juzgado de primera instancia de Madrid heeft zich bij beschikking van 16 juni 2020 territoriaal onbevoegd verklaard en de zaak verwezen naar de rechter in eerste aanleg in San Sebastian. Ter motivering van zijn beslissing heeft hij erop gewezen dat het forumkeuzebeding in de bankgarantie niet relevant was omdat het geen betrekking had op de betrekkingen tussen de partijen; het forumkeuzebeding in de overeenkomst van 18 september 2017 tussen verzoekster en verweerster is door de juzgado de primera instancia de Madrid niet aan de orde gesteld. Krachtens § 22-5 van de Spaanse wet op de rechterlijke organisatie waren de

Spaanse rechterlijke instanties bevoegd om uitspraak te doen over de zaak. Op grond van artikel 7, van verordening (EU) nr. 1215/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2012 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken was de rechter in San Sebastian als gerecht van de plaats van uitvoering bevoegd. Verzoekster is niet opgekomen tegen de beslissing van de juzgado de primera instancia de Madrid. De rechter in Sans Sebastian heeft de daar door verzoekster in casu opnieuw gevorderde toetsing van de internationale bevoegdheid bij beschikking van 9 september 2020 met verwijzing naar de beschikking van de juzgado de primera instancia de Madrid afgewezen. Bij beschikking van 9 december 2020 heeft de rechter in San Sebastian in het kader van een door verzoekster in casu ingesteld rechtsmiddel zijn beslissing bevestigd.

- 8 Op 11 mei 2021 heeft het Landgericht Köln de vordering als niet ontvankelijk afgewezen en daarvoor in wezen als argument aangevoerd dat inderdaad in beginsel de bevoegdheid van het Landgericht Köln op grond van het forumkeuzebeding in de overeenkomst van 18 september 2017 voorrang genoot en de Spaanse gerechten de uitspraak in de daar aanhangige zaak, betreffende een geschil dat „hetzelfde onderwerp betreft en op dezelfde oorzaak berust”, hadden moeten aanhouden. De niettegenstaande de aanhoudingsverplichting tot stand gekomen positieve vaststelling van de eigen bevoegdheid moest evenwel overeenkomstig artikel 36, lid 1, Brussel I bis-verordening worden erkend en bij gebreke van internationale bevoegdheid leiden tot afwijzing van de vordering.
- 9 In haar hoger beroep bij het Oberlandesgericht Köln (hoogste rechterlijke instantie van de deelstaat Noordrijn-Westfalen, Keulen) heeft verzoekster haar vorderingen gedeeltelijk gewijzigd. Naast de in eerste aanleg gevorderde vaststelling vorderde zij nu ook veroordeling van verweerster tot betaling. Daarbij bracht zij de ontvangen betaling uit hoofde van de bankgarantie niet in mindering onder verwijzing naar een mogelijke veroordeling in Spanje tot terugbetaling van de garantiesom. De appelrechter heeft het vonnis van het Landgericht vernietigd, bij tussenvonnis de internationale bevoegdheid van het Landgericht Köln vastgesteld en de zaak voor het overige daarnaar terugverwezen om de zaak opnieuw in behandeling te nemen en uitspraak te doen.
- 10 Met haar door de Senat toegelaten beroep tot *Revision* handhaaft verweerster haar vordering tot afwijzing van het door verzoekster ingestelde hoger beroep.

II.

- 11 Voor de beslissing op het beroep tot *Revision* moet de behandeling van de zaak worden geschorst en het Hof overeenkomstig artikel 267, eerste alinea, onder a), en derde alinea, VWEU worden verzocht om een prejudiciële beslissing. Het slagen van het beroep tot *Revision* hangt af van de uitlegging van artikel 2, onder a), artikel 31, lid 2, en artikel 36, lid 1, Brussel I bis-verordening.

- 12 1. Wat betreft de internationale bevoegdheid heeft de appelrechter in wezen als volgt geoordeeld:
- 13 De Duitse gerechten zijn bevoegd op grond van een geldige prorogatie-afspraken krachtens artikel 25, lid 1, eerste en tweede volzin, Brussel I bis-verordening. Deze bevoegdheid wordt evenmin uitgesloten door de beslissingen van de rechters in eerste aanleg in Madrid en San Sebastian. Een bindende werking vloeit met name niet voort uit artikel 36, lid 1, Brussel I bis-verordening. Noch de beschikking van de rechter in Madrid noch de beschikkingen van de rechter in San Sebastian zijn beslissingen in de zin van artikel 2, onder a), en artikel 36 Brussel I bis-verordening, die in die voege zouden moeten worden erkend dat daarmee voor andere procedures dwingend vaststaat dat de internationale bevoegdheid van andere dan de Spaanse gerechten is uitgesloten.
- 14 Het is juist dat de rechter in eerste aanleg te Madrid zich uitdrukkelijk heeft gebogen over de internationale bevoegdheid en deze voor de daar aangespannen zaak heeft erkend; dit is echter geen beslissing met externe gevolgen. Het gaat om een zuiver interne procedurele beslissing die de einduitspraak op de vordering slechts voorbereidt. De beslissing van de rechter in Madrid betreft dus niet de internationale bevoegdheid zelf, maar enkel de mogelijkheid om in een afzonderlijke incidentele procedure de door de rechter aangenomen bevoegdheid vóór de einduitspraak en het verweer ten gronde in te roepen. De erkenning van de internationale bevoegdheid in de motivering van de betreffende beschikking gaat dus niet verder dan de actuele procedurele situatie.
- 15 Iets anders volgt in het bijzonder niet uit het zogenaamde arrest Gothaer (arrest van het Hof van 15 november 2012, C-456/11, EU:C:2012:719). Het is juist dat het Hof heeft geoordeeld dat afwijzende vonnissen belangrijke beslissingen zijn die moeten worden erkend. Het gaat hier echter om een tussenuitspraak waarmee nog niets is gezegd over de vraag of de Spaanse rechters in verschillende instanties zich uiteindelijk niet toch onbevoegd verklaren of, omgekeerd, een beslissing ten gronde nemen.
- 16 De beslissingen van de rechter in San Sebastian zijn duidelijk geen beslissing in de zin van de Brussel I bis-verordening; zij hebben reeds geen eigen normatief karakter.
- 17 Evenmin behoeft de onderhavige procedure te worden aangehouden. Gesteld dat de procedures in Spanje en Duitsland een geschil betreffen dat „hetzelfde onderwerp betreft en op dezelfde oorzaak berust”, hetgeen evenwel twijfelachtig is, zou de Spaanse rechter niet hebben voldaan aan zijn aanhoudingsverplichting krachtens artikel 31, lid 2, Brussel I bis-verordening. De niet-inachtneming van de aanhoudingsverplichting daar hindert echter niet dat de procedure hier wordt voortgezet. De krachtens overeenkomst uitsluitend bevoegde tweede rechter dient de procedure niet alleen vanwege de litispending van een (nog) niet aangehouden procedure van de eerste rechter aan te houden, maar deze desondanks voort te zetten.

- 18 2. Het slagen van verweersters beroep tot *Revision* hangt af van het antwoord op de vraag of uit de uitlegging van het Unierecht, met name artikel 2, onder a), artikel 31, lid 2, en artikel 36, lid 1, Brussel I bis-verordening, volgt dat de beslissing die een instantie niet beëindigt (tussenuitspraak) waarbij het gerecht van een lidstaat vaststelt dat de gerechten van die lidstaat internationaal bevoegd zijn, voor het krachtens artikel 25 Brussel I bis-verordening aangewezen uitsluitend bevoegde gerecht van een andere lidstaat al dan niet een beslissing is die overeenkomstig artikel 36, lid 1, Brussel I bis-verordening moet worden erkend.
- 19 Overeenkomstig artikel 36, lid 1, Brussel I bis-verordening wordt een in een lidstaat gegeven beslissing in de overige lidstaten erkend zonder vorm van proces. De vraag of de rechters in Madrid en San Sebastian een beslissing over de internationale bevoegdheid in de zin van deze bepaling hebben genomen, is relevant voor het wijzen van vonnis. Beide hier aan de orde zijnde procedures – bij de rechter in San Sebastian in het ene en bij het Oberlandesgericht Köln in het andere geval – tussen dezelfde partijen betreffen namelijk een geschil dat hetzelfde onderwerp betreft en op dezelfde oorzaak berust („le même objet et la même cause”) zoals bedoeld in artikel 29, lid 1, Brussel I bis-verordening. Dezelfde grondslag is gegeven, aangezien voor beide vorderingen dezelfde contractuele verhouding bepalend is. Hetzelfde voorwerp moet eveneens worden aangenomen. Centraal in beide procedures staat de vraag, of verzoekster op grond van de overeenkomst van 18 december 2017 rechten kan doen gelden wegens niet-levering of vertraagde levering. Zij betreft in casu het voorwerp van de vordering op zich. In de procedure voor de rechter in San Sebastian is zij een doorslaggevende prealabele vraag. In ieder geval voor zover daar wordt verzocht om betaling van een bedrag gelijk aan de garantiesom, bestaat het gevaar van tegenstrijdige beslissingen.
- 20 Indien de beslissingen van de rechters in Madrid en San Sebastian niet op grond van artikel 36, lid 1, Brussel I bis-verordening moeten worden erkend, zou de beslissing van de appelrechter over de internationale bevoegdheid van het Landgericht Köln juist zijn en verweersters beroep tot *Revision* in zoverre moeten worden afgewezen. Indien voornoemde beslissingen daarentegen wel moeten worden erkend, zou in het kader van het door verweester ingestelde beroep tot *Revision* de uitspraak in hoger beroep moeten worden vernietigd en het vonnis van het Landgericht Köln moeten worden hersteld. Indien voor de erkenning bovendien de vraag van belang is of de beslissingen van de rechters in Madrid en San Sebastian bindend zijn voor henzelf en/of in het kader van een rechtsmiddel niet meer kunnen worden herzien, zou de uitspraak in hoger beroep moeten worden vernietigd en de zaak naar het Oberlandesgericht moeten worden terugverwezen om het Spaanse recht op dit punt verder te verduidelijken.
- 21 a) De internationale bevoegdheid van het Landgericht Köln wordt uitsluitend bepaald door de Brussel I bis-verordening.

- 22 b) De Senat kan niet zelf tot uitlegging – zoals in het begin beschreven – van de Brussel I bis-verordening overgaan. De juiste toepassing ervan staat niet buiten twijfel. Een acte clair of acte éclairé is niet aan de orde.
- 23 aa) Van een zogeheten acte clair, waarbij de juiste toepassing van het Unierecht dermate evident is dat redelijkerwijs geen twijfel kan bestaan over de beslissing die op de gestelde vraag moet worden gegeven, is geen sprake.
- 24 (1) Ten eerste bevatten de bewoordingen van artikel 36, lid 1, Brussel I bis-verordening geen enkele beperking. Zij houden alleen in dat een in een lidstaat gegeven beslissing in de overige lidstaten wordt erkend zonder vorm van proces. Artikel 2, onder a), Brussel I bis-verordening definieert beslissing als „elke door een gerecht van een lidstaat gegeven beslissing, ongeacht de daaraan gegeven benaming, zoals arrest, vonnis, beschikking of rechterlijk dwangbevel, alsmede de vaststelling door de griffier van het bedrag van de proceskosten.” Bovendien preciseert artikel 45, lid 3, Brussel I bis-verordening dat – behoudens uitzonderingen die in casu niet van toepassing zijn – de bevoegdheid van het gerecht van herkomst niet mag worden getoetst en dat de bevoegdheidsregels ook niet de openbare orde betreffen.
- 25 (2) Ten tweede biedt de Brussel I bis-verordening zelf meerdere aanknopingspunten op grond waarvan ernstig moet worden betwijfeld of ook een tussenuitspraak van een gerecht van een andere lidstaat waarbij zijn eigen bevoegdheid wordt erkend, de aangewezen nationale rechter bindt.
- 26 Artikel 31, lid 2, Brussel I bis-verordening bepaalt dat, wanneer een zaak aanhangig wordt gemaakt bij een gerecht van een lidstaat dat op grond van een in artikel 25 bedoelde overeenkomst bij uitsluiting bevoegd is, elk gerecht van de andere lidstaten, onverminderd artikel 26, de uitspraak aanhoudt totdat het krachtens de overeenkomst aangezochte gerecht verklaart geen bevoegdheid aan de overeenkomst te ontleen. De toelichting in overweging 22, volgens welke „het aangewezen gerecht [...] aan de behandeling van de zaak [moet] kunnen beginnen, ongeacht of het niet-aangewezen gerecht al heeft besloten [...] [tot] aanhouding van de zaak”, pleit ervoor dat het aangewezen gerecht zo lang mogelijk de toetsings- en beslissingscompetentie wat zijn internationale bevoegdheid betreft, behoudt, en wel niet alleen wanneer het gerecht waarbij de zaak het eerst is aangebracht, de zaak nog niet heeft aangehouden, maar zich zelfs in strijd met de aanhoudingsverplichting bevoegd heeft verklaard.
- 27 Ook de ontstaansgeschiedenis van de Brussel I bis-verordening pleit voor het voortbestaan van de toetsings- en beslissingscompetentie. De invoering van de regels inzake de voorrang van de aangewezen rechter moet worden gezien als een rechtstreeks antwoord van de wetgever op het probleem van de „ondermijnende handelingen” [omissis]. Blijkens overweging 22 waren wijzigingen nodig om de doeltreffendheid van overeenkomsten inzake exclusieve forumkeuze te verbeteren en misbruik van procesrecht te voorkomen. Ondanks de invoering van artikel 31, leden 2 en 3, Brussel I bis-verordening zou een eiser echter, zoals voorheen, zijn

uitgeleverd aan „ondermijnende handelingen” indien het aangewezen gerecht zich onbevoegd zou moeten verklaren op de enkele grond dat het andere gerecht zich – wellicht ondoordacht – met een, mogelijk niet eens zichzelf bindende en/of nog niet onherroepelijke, tussenuitspraak voor bevoegd verklaart.

- 28 bb) Evenmin is sprake van een acte éclairé.
- 29 Het is juist dat uit het arrest van het Hof van 15 november 2012, *Gothaer Allgemeine Versicherung*, C-456/11, EU:C:2012:719, kan worden afgeleid dat ook einduitspraken waarbij de rechter van een lidstaat zich onbevoegd verklaart op grond van een forumkeuzebeding moeten worden erkend. Daarmee heeft het Hof zich echter nog niet uitgesproken over de vraag of de erkenning van een tussenuitspraak die de eigen internationale bevoegdheid erkent, mogelijk is.
- 30 Voor zover het Hof in zijn arrest van 14 oktober 2004, *Maersk Olie & Gas*, C-39/02, EU:C:2004:615, heeft geoordeeld dat de mogelijkheid van erkenning niet beperkt is tot beslissingen die een geschil geheel of gedeeltelijk beëindigen, was dat volgens de Senat enkel om te verduidelijken dat ook voorlopige bevelen of voorlopige of conservatoire maatregelen daaronder kunnen vallen. Niet hiermee verbonden is de bewering dat alle tussenuitspraken moeten worden erkend.
- 31 Voor zover het Hof in zijn arrest van 21 maart 2024, C-90/22, EU:C:2024:252, heeft geoordeeld dat het een gerecht van een lidstaat niet toestaat om de erkenning van een beslissing van een gerecht van een andere lidstaat te weigeren op de grond dat dit laatste gerecht zich bevoegd heeft verklaard in strijd met een beding tot aanwijzing van het bevoegde gerecht in de zin van artikel 25 Brussel I bis-verordening, dat deel uitmaakt van die overeenkomst, ging het in deze prejudiciële verwijzing om de vraag naar de erkenning van een beslissing die de instantie beëindigt. Naar het oordeel van de Senat is daarmee niet verduidelijkt of reeds een tussenuitspraak bindend is voor het aangewezen gerecht van een andere lidstaat. De erkenning van een blote tussenuitspraak houdt het risico in van een negatief bevoegdheidsconflict dat in bijzonder mate het recht van de eiser op daadwerkelijke rechterlijke bescherming betreft, namelijk wanneer het aangewezen gerecht, gelet op de tussenuitspraak, bij gebreke van eigen bevoegdheid de vordering onherroepelijk afwijst en hierna het gerecht van de andere lidstaat zelf of de hogere instanties daarvan zich uiteindelijk zelf toch onbevoegd verklaren.
- 32 c) De Senat neigt tot de opvatting dat de beslissing die een instantie niet beëindigt (tussenuitspraak) waarbij het gerecht van een lidstaat vaststelt dat de gerechten van die lidstaat internationaal bevoegd zijn, voor de rechter van een andere lidstaat die op grond van artikel 25 Brussel I bis-verordening bij uitsluiting bevoegd is, geen beslissing vormt die overeenkomstig artikel 36, lid 1, Brussel I bis-verordening moet worden erkend.
- 33 Vóór de beëindiging van het geschil kan de niet-aangewezen rechter ondanks een andersluidende tussenuitspraak vanwege de voorrang van het Unierecht zijn

uitspraak overeenkomstig artikel 31, lid 2, Brussel I bis-verordening aanhouden teneinde de in deze verordening verankerde exclusieve bevoegdheid tot toetsing en beslissing van het aangewezen gerecht te waarborgen. Anders dan bij een einduitspraak blijft het in het geval van een blote tussenuitspraak daarmee verder mogelijk nog een procedure in overeenstemming met de verordening toe te passen. Eventueel andersluidende bepalingen van nationaal recht inzake eigen gebondenheid of kracht van gewijsde mogen wegens de voorrang van het Unierecht denkkelijk niet worden toegepast door de rechter die niet is aangewezen. Dit veronderstelt echter dat het aangewezen gerecht niet gedwongen is om reeds een tussenuitspraak te erkennen. Alleen door deze uitlegging is het nuttig effect („effet utile”) van de Brussel I bis-verordening verzekerd. De doelstellingen van de Brussel I bis-verordening, zijnde daadwerkelijke toegang tot het recht en voorrang van het aangewezen gerecht, zouden worden verwerkelijkt zonder het beginsel van wederzijdse erkenning van een beslissing ten gronde of van een vonnis dat een instantie beëindigt te beperken. Naar het oordeel van de Senat geldt dit los van de vraag of de tussenuitspraak het niet-aangewezen gerecht zelf bindt en/of in hoger beroep kan worden herzien. Doorslaggevend zou kunnen zijn dat het niet-aangewezen gerecht na een tussenuitspraak hoe dan ook nog kan voldoen aan zijn aanhoudingsverplichting krachtens artikel 31, lid 2, Brussel I bis-verordening.

[omissis]